

Hoog van de Toren

Robbert de Witt en Pim Huijnen

***The king of bongo bong* of antwoord aan een docent**

Robbert de Witt en Pim Huijnen beschouwen de houding van de huidige generatie jongeren ten opzichte van politiek en maatschappij. Tegelijkertijd dienen ze hiermee een geschiedenisdocent van repliek.

'Waarom gaan jullie eigenlijk nooit meer de straat op, protesteren tegen bijvoorbeeld de schending van de mensenrechten in China? In mijn tijd waren we nog politiek betrokken.' Dit waren ongeveer de woorden die ons verwijtend door een docent werden toegeroepen, een paar jaar geleden tijdens een eerstejaarscollege geschiedenis. Hij verbaasde zich serieus over het gebrek aan idealisme bij de huidige generatie jongeren. En inderdaad; is de politieke bevlogenheid bij jongeren en studenten gevlogen? Een simpele verklaring als welvaartsverschijnsel kan het niet alleen zijn. Immers, is het niet een feit dat de politieke betrokkenheid van de *babyboom*-generatie eerst mogelijk is geworden dankzij de explosief gestegen welvaart in de jaren vijftig en zestig?

De maatschappij waarin onze docent wel vaak op straat te vinden was, wordt terecht regelmatig gekenschetst als een 'zwart-witte' samenleving (zoals recentelijk nog in *Welvaart in zwart-wit* van Kees Schuyt en Ed Taverne). Het was de tijd van de Koude Oorlog en van de radicale tegenstelling tussen de starre gevestigde orde en de politiek ontwakende, persoonlijk ontluikende protestgeneratie. Met hun *them-against-us*-strijd tegen de monochrome maatschappij hebben de *protesters* een onbedoelde en onvoorziene ontwikkeling in gang gezet, die heeft geresulteerd in ons huidige postmoderne gedachtengoed, waarbinnen de goed-slecht-terminologie geheel onbruikbaar is geworden. Behalve voor Texaanse cowboys die George W. Bush heten, Britse media-messiasen luisterend naar de naam Tony Blair en onvindbare olie-terroristen als Osama Bin Laden. Goed voorbeeld hiervan zijn de woorden in het Volkskrant-magazine van zes oktober jongstleden van de Britse journalist Robert Fisk, die afwisselend wordt uitgemaakt voor anti-semiet en *Mossad*-spion: 'Je hebt de plicht om het verhaal te vertellen zoals jij het ziet. Niet alleen ten opzichte van Britse lezers, ook ten opzichte van Arabische en joodse lezers. [...] Ik probeer niet één kant te kiezen. Maar net zo goed als ik niet onvoorwaardelijk voor de Palestijnse kant zou kiezen, wat dat dan ook mag zijn vandaag de dag, loop ik ook niet automatisch mee met Westerse regeringen. Niemand heeft een monopolie op waarheid en eerzaamheid.'

Voor de jongeren van nu is het dus lastig demonstreren, wanneer zij voor zichzelf moeite hebben te bepalen waar ze volkomen achter kunnen staan en wat ze moeten verwerpen. Daarnaast heeft het voortdurend protesteren van de *babyboomers* gezorgd

voor een typisch Nederlandse 'schikken en plooiën'-cultuur (lees: poldermodel), waarin eisen tot fundamentele veranderingen worden doodvergaderd. Met een geschiedenis van bij elk nieuw protest een voortdurend water bij de wijn schenken door beide partijen, zodat het uiteindelijke compromis nog net te drinken is, heeft de huidige generatie jongeren de hoop op een mooie Bourgogne voorgoed uit haar hoofd gezet. Het directe nut van demonstreren is daarmee weggevallen.

De belangrijkste oorzaak tenslotte voor het gebrek aan politiek activisme bij de hedendaagse jongeren is het feit dat politiek een *non-issue* is. Opgegroeid in een tijd waarin geen directe oorlogsdreiging was, lijken de grote politieke conflicten van de laatste jaren voor veel jongeren een ver-van-m'n-bed-show. Vandaar dat de jeugd sinds elf september min of meer schouderophalend naar de CNN-beelden kijkt, terwijl het de oudere generatie is die serieus angst heeft voor een nieuwe Grote Dreiging. Bovendien is er nauwelijks een *issue* overgebleven in onze door de *babyboomers* gevormde neo-liberale maatschappij, omdat we kunnen doen en laten wat we willen, wettelijk of 'oogluikend toegestaan'. Dus hebben jongeren alle tijd om zichzelf te ontplooiën. Individualiteit is het sleutelwoord geworden. De door H.W. von der Dunk gesignaleerde snelle toename van 'culturele omnivoren' moet dan ook met name gezocht worden in de hoek van de naar hun eigen inzichten en lusten levende *zap*-generatie. Zelfs op zich politieke manifestaties, als afgelopen juli de demonstratie tijdens de G8-conferentie in Genua, zijn verworpen tot *happenings*, met compleet verzorgde busreizen. Een veel gehoorde vraag in onze geschiedenisskringen in de dagen na Genua was dan ook 'En, ben jij nog in Genua geweest?', alsof het om de nieuwe editie van *A campingflight to Lowlands paradise* ging. In dat licht is het tekenend dat genoemde demonstratie werd begeleid door een (weliswaar links-georiënteerde) feestband, *Manu Chao*. Terwijl de vroegere protestzangers, Barry McGuire, Bob Dylan, Boudewijn de Groot, de geest van hun generatie in hun protestliederen (resp. 'Eve of Destruction', 'The times they are a-changin'', 'Meneer de president') verwoorden, doet *Manu Chao* hetzelfde voor onze generatie, door van elk continent(!) muzikale invloeden op te doen en op ingenieuze wijze samen te smelten tot een pakkende set hitgevoelige feestnummers ('I'm the king of bongo bong').

Jongeren lopen dus niet meer automatisch mee met demonstraties tegen Westerse regeringen. Slechts een zeer kleine groep is serieus politiek actief. Het merendeel staat, zolang zijn individuele vrijheden niet op het spel staan, onverschillig tegenover deze betrokkenheid. Hoewel deze meerderheid het misschien niet altijd eens is met het karakter van de maatschappij, weet het ook dat het er deel van blijft uitmaken en dat fundamentele veranderingen onmogelijk zijn. Als gevolg hiervan nemen deze jongeren een haast ironische, schouderophalende houding aan. Wat dat betreft kan de titel van een ander nummer opgevat worden als motto van de hedendaagse postmoderne jonge generatie, namelijk van de Amerikaanse band R.E.M.:

'It's the end of the world as we know it, and I feel fine'.

Reageren? www.groniek.nl